

Metodebilag A: Erfaringsopsamling: Elevernes læring og trivsel i grundskolen under covid-19- pandemien

INDHOLD

Metodebilag A: Erfaringsopsamling: Elevernes læring og trivsel i grundskolen under covid-19- pandemien

1	Indledning	4
2	Formål og design for undersøgelsen	5
2.1	Formål og undersøgelsesspørgsmål	5
2.2	Metodisk design	6
3	Kvalitative metodeelementer for grundskoleundersøgelsen	8
3.1	Udvælgelsesprocessen	8
3.2	Casebesøg på skoler og skype-interview	8
3.3	Kodning og analyse	11
4	Spørgeskemaundersøgelse blandt grundskoleledere	13
4.1	Spørgeskemaudvikling og pilottest	13
4.2	Udsendelsesgrundlag	14
4.3	Dataindsamling	14
4.4	Svarprocenter	15
4.5	Repræsentativitet	15

1 Indledning

Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) har bedt Danmarks Evalueringsinstitut om at gennemføre en undersøgelse af skolars erfaringer fra anden nedluknings- og genåbningsperiode under covid-19-pandemien samt af skolernes gennemførelse af indsatser til håndtering af elevernes faglige og trivselsmæssige udfordringer.

Dette metodeappendiks uddyber formål og design for erfaringsopsamlingen på grundskoleområdet. I kapitel 2 beskrives formål og design. Kapitel 3 beskriver de kvalitative metodeelementer i undersøgelsen, mens kapitel 4 præsenterer spørgeskemaundersøgelsen herunder opnåede svarprocenter og repræsentativitet.

2 Formål og design for undersøgelsen

2.1 Formål og undersøgelsesspørgsmål

Formålet med undersøgelsen er tredelt. Den skal (A) give en status på elevernes situation – fagligt og trivselsmæssigt – ved starten af det nye skoleår 2021/2022, (B) kortlægge og give en status på skolernes arbejde med de indsatser, som man har igangsat med henblik på at håndtere faglige og trivselsmæssige udfordringer som følge af covid-19-pandemien og (C) se fremad og afdække, hvilke generelle erfaringer skolerne evt. kan tage med sig fra perioden samt hvad skolerne vurderer, der generelt er brug for fremadrettet for at sikre, at alle elever kommer på rette spor efter den langstrakte nødundervisningsperiode som følge af covid-19-pandemien.

Der er udarbejdet undersøgelsesspørgsmål til hvert formål som fremgår nedenfor. De fleste spørgsmål besvares via både de kvantitative og de kvalitative datakilder. De spørgsmål, som primært handler om udbredelse (fx hvilke konkrete indsatser skolerne har iværksat og til hvilke elevgrupper) besvares udelukkende via den kvantitative datakilde.

A. Status på elevernes faglige og trivselsmæssige situation ved skoleårets begyndelse 2021/2022

1. Kontekstbeskrivelse
 - Hvordan så anden nedluknings- og genåbningsperiode ud sammenlignet med første nedluknings- og genåbningsperiode ift. (i) nødundervisningens tilrettelæggelse; (ii) elevernes læringsudbytte; og (iii) elevernes trivsel?
2. Vurdering af elevernes faglige status
 - Hvordan vurderes elevernes faglige udgangspunkt ved starten af skoleåret 2021/2022? Hvilke forskelle er der på trinene? Fagene? Er der bestemte aspekter af fagene, som især har været "ramt"?
 - Hvilke konsekvenser har anden nedlukningsperiode haft? Hvordan ser det ud i relation til konsekvenserne af første nedlukning? Hvor meget har man nået at "indhente" i løbet af anden genåbning? Gælder det generelt, udvalgte fag eller særlige aspekter/dimensioner af undervisningen?
 - Hvordan har elevernes motivation, mulighed for at koncentrere/fordybe sig, få hjælp, mv. været i den anden periode? Hvilke rolle har periodens længde spillet?
3. Vurdering af elevernes trivselsmæssige status
 - Hvordan vurderes elevernes individuelle trivsel, humør samt oplevelse af fagligt og socialt fællesskab ved starten af skoleåret 2021/2022?
 - Hvilke konsekvenser har anden nedlukningsperiode frem til sommeren 2021 haft? Hvordan ser det ud i relation til konsekvenserne af første nedlukning? Hvilken rolle har periodens længde spillet? Ser elevernes trivsel ud til at udvikle sig i løbet af anden

genåbning? Er der forskellige typer trivselsudfordringer for forskellige elevgrupper?
Hvilke og hvorfor?

B. Indsatser igangsat for at håndtere faglige udfordringer og styrke trivslen

1. Beskrivelse af de igangsatte indsatser
 - Hvilke indsatser er igangsat?
 - Hvilke specifikke udfordringer har indsatserne haft til hensigt at adressere?
 - På hvilken baggrund er beslutningerne truffet?
 - Hvilke elever er indsatserne målrettet? Er det alle elever, som indsatserne har været målrettet? Bestemte klassetrin/årgange? Hvilke prioriteringer ligger bag beslutningerne? Er eleverne blevet screenet og i givet fald hvordan og med hvilket formål? (fx test, samtaler, tidligere erfaringer med indsatstypen)? Hvornår er indsatser iværksat og med hvilken tidshorisont?
 - Hvilke overvejelser har skolerne gjort sig ift. tilgængelige personaleressourcer, periode for afvikling (nedlukning, genåbningen, sommerferien)?
 - Har skolerne iværksat indsatser finansieret af andre midler end de fra Folketinget afsatte? Hvilke indsatser? Og for hvilke midler?
2. Skolernes oplevelse/vurdering af indsatserne
 - Hvad er status på indsatserne samlet set?
 - Har trivselsindsatserne bidraget til at løse udfordringer med elevernes trivsel? Hvad baserer skolerne deres vurdering på?
 - Har de faglige indsatser bidraget til at indhente evt. fagligt efterslæb? Hvad baserer skolerne deres vurdering på?

C. Fremadrettede perspektiver ift. at håndtere faglige udfordringer og styrke trivslen

1. Fremadrettede perspektiver
 - Hvilke generelle erfaringer kan skolerne evt. tage med sig fra perioden?
 - Hvad er der brug for af fortsat fokus for at understøtte, at alle elever indhenter evt. tab ift. faglig læring, og at de trives efter covid19-perioden?
 - Hvad er der brug for af fortsat fokus for at understøtte elevernes trivsel og faglige udvikling?
 - Er der truffet beslutning om at fortsætte nogle af de igangværende indsatser? Hvilke? For hvilke elever? Og for hvilke midler?

2.2 Metodisk design

Erfaringsopsamlingen bygger på en kombination af kvantitative og kvalitative datakilder, der indtager perspektiver fra en række forskellige aktører herunder skolechefer, ledelse, lærere og elever.

Overordnet består det metodiske design for undersøgelsen af følgende tre elementer, der ligeledes fremgår af figur 2.1:

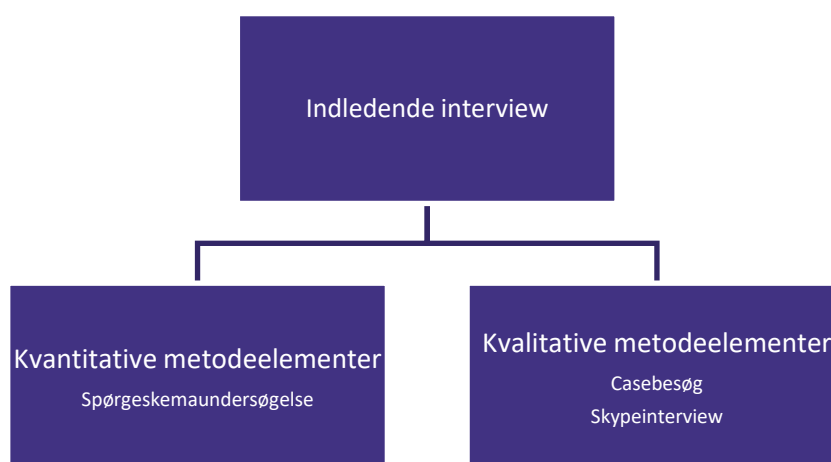
- Indledende interview med en repræsentant fra Skolelederforeningen samt indledende interview med skolechefer i 5 af de af EVA udvalgte kommuner. Disse indledende interview har bl.a. haft til formål at kvalificere udarbejdelsen af spørgeskemaerne og spørgsmål i interviewguides til de

kvalitative interview. Interviewene med skolecheferne har også indgået i processen med at udvælge caseskoler. Skolecheferne har derfor også skullet udpeget 2-3 skoler i deres kommune, som ville kunne indgå som caseskole. Vi har gennemført screeningsinterview med lederne fra disse skoler med henblik på endelig udvælgelse af 5 caseskoler – én i hver kommune.

- Kvalitative metodeelementer bestående af casebesøg og interview gennemført over Skype, hvilket uddybes i kapitel 3.
- Kvantitative metodeelementer bestående af en spørgeskemaundersøgelse blandt skoleledere, hvilket uddybes i kapitel 4.

FIGUR 2.1

Metodeelementer i grundskoleundersøgelsen

Afgrænsninger

På grundskoleområdet indgår i surveyundersøgelsen ledere på folkeskoler og ledere på frie- og privatskoler. Casebesøgene og skypeinterviewene er afgrænset til folkeskoler.

3 Kvalitative metodeelementer for grundskoleundersøgelsen

3.1 Udvalgelsesprocessen

3.1.1 Individuelle interview med skolechefer og screeningsinterview med skoleledere

Der er gennemført individuelle interview med skolechefer i fem kommunalforvaltninger i de kommuner, med hvem EVA har indgået aftale om deltagelse i undersøgelsen. Interviewene har haft til formål at give et forvaltningsperspektiv på de samme overordnede emner som lærer- og lederinterviewene dækker jf. afsnit 3.2. Interviewene er afviklet over Skype og har haft en varighed på ca. 45 minutter med et enkelt interview på ca. 30 minutter og et på ca. 60 minutter. Screeningsinterview med skolelederne foregik i perioden 25. august - 24. september 2021.

Skolecheferne blev, som nævnt, bedt om at udpege 2-3 skoler i deres kommune, som kunne indgå som mulige caseskoler. I alt 13 skoler blev udpeget af skolecheferne i de fem kommuner. Som grundlag for EVA's udvælgelse af de fem caseskoler, blev der gennemført screeningsinterview med skoleledere på 13 skoler. Screeningsinterviews med 13 skoleledere foregik i perioden 25. august - 24. september 2021.

3.2 Casebesøg på skoler og skype-interview

Et centralt element i den kvalitative dataindsamling er casebesøg på skoler. Der er gennemført casebesøg på i alt 5 skoler. Som beskrevet ovenfor er det på baggrund af screeninginterviewene, at de 5 caseskoler er blevet udvalgt. Formålene med casebesøgene har været at belyse erfaringer fra anden nedluknings- og genåbningsperiode på de udvalgte skoler ud fra flere forskellige perspektiver. Der er gennemført to interview pr. casebesøg: et gruppeinterview med lærere og pædagoger og et gruppeinterview med elever. Alle interview er optaget og transskriberet.

3.2.1 Udvalgelse af skoler

Caseskolerne er udvalgt blandt folkeskolerne, da frie- og privatskoler ikke har modtaget midler til faglige og trivselsmæssige indsatser, og heller ikke er påvirket af de frihedsgrader, som folkeskolerne har kunnet udnytte. Skolerne er udvalgt med henblik på at opnå maksimal variation med hensyn til følgende kriterier, som kan tænkes at have betydning for skolernes erfaringer med nedluknings- og genåbningsperioden:

- Skolestørrelse, målt på antal elever
- Antal trin på skolen

- Geografisk placering
- Socioøkonomiske kendetegn ved elevgrundlaget¹.

Skemaet nedenfor giver et overblik over de 5 udvalgte skolars kendetegn på de nævnte parametre. På hver skole er der udvalgt elever fra ét klassetrin til at indgå i et gruppeinterview. Der er udvalgt elever fra udskoling og mellemtrin. Undersøgelsen indebar, at informanterne tænkte adskillige måneder tilbage, hvilket vi forventede ville være vanskeligere for de yngste elever. Der er derfor ikke udvalgt elever fra indskolingen. De udvalgte klassetrin fremgår ligeledes af skemaet.

Antal trin	Størrelse	Region	Elevgrundlags socioøkonomiske kendetegn	Trin, elev-Interview (skoleåret 2021/2022)
Skole 1 0.-6. klasse	Lille (< 400 elever)	Syddanmark	Ca. 17 % af eleverne lever i udsatte positioner	6. klasse
Skole 2 0.-9. klasse	Mellem (400-700 elever)	Sjælland	Stor socioøkonomisk spredning, mange elever i toppen og bunden, få elever i midten	9. klasse
Skole 3* 0.-6. klasse	Mellem (400-700 elever)	Nordjylland	Middel-lav socioøkonomi, mange elever i toppen og mange i bunden	5. klasse
Skole 4** 0.-9. klasse	Mellem (400-700 elever)	Syddanmark	Meget blandet elevgrundlag i forhold til socioøkonomi	7.-9. klasse (elevråds-medlemmer)
Skole 5 0.-9. klasse	Stor (< 700 elever)	Hovedstaden	Middel socioøkonomi	7. klasse

Note: *Skole 3 modtager nyankomne børn, som ikke taler dansk. Tosprogede elever vurderes af skolelederen at udgøre ca. 25 % af den samlede elevgruppe.

Note: **Skole 4 består af to matrikler, hvoraf den ene består af 0.-6. klasse med i alt 80 elever, og den anden består af 0.-9. klasse med i alt 530 elever.

Ud over de ovennævnte kriterier er skolerne udvalgt med henblik på at opnå variation i deres overordnede vurderinger af anden nedluknings og genåbningsperiodes konsekvenser for eleverne og i skolernes igangsatte indsatser muliggjort som følge af de politiske aftaler.

3.2.2 Individuelle interview med skoleledere

Der er gennemført individuelle interview med skoleledere fra de 5 udvalgte skoler. Formålet med interviewene med lederne var i henhold til undersøgelsesspørgsmålene at bidrage med dybdegående viden og udfoldede beskrivelser af ledernes oplevelser af elevernes faglige og trivselsmæssige status ved skoleårets start. Herunder deres beskrivelser af skolernes igangsatte faglige og trivselsmæssige indsatser, deres vurdering af indsatsernes betydning samt deres blik på fremadrettede perspektiver ift. faglige udfordringer og trivsel. Interviewene blev afviklet over Skype og havde en varighed på ca. 45 minutter. De uddybende interview med skolelederne foregik i perioden 21. september – 25. oktober 2021.

¹ Elevgrundlagenes socioøkonomiske kendetegn er vurderet af skolens skoleleder.

3.2.3 Gruppeinterview med lærere og pædagoger

Der er gennemført gruppeinterview med 3-6 lærere og pædagoger fra hver af de ni skoler. Pædagogerne indgik, hvis det var relevant ift. de indsatser, som den pågældende skole havde igangsat. I alt deltog 23 lærere og pædagoger i interviewene.

Gruppeinterview giver som metode anledning til, at deltagerne drøfter deres erfaringer og holdninger med hinanden med det formål at afdække forskellige erfaringer og vurderinger af et emne. Formålet med gruppeinterviewene med lærerne og pædagogerne var i henhold til undersøgelsesspørgsmålene at bidrage med dybdegående viden og udfoldede beskrivelser af lærernes oplevelse af elevernes faglige og trivselsmæssige status ved skoleårets start, deres beskrivelse af skolernes igangsatte faglige og trivselsmæssige indsatser, deres vurdering af indsatsernes betydning, samt deres blik på fremadrettede perspektiver ift. faglige udfordringer og trivsel. Interviewene havde en varighed på ca. 75 minutter.

I udvælgelsen af lærere og pædagoger var der fokus på at sikre variation, således at de deltagende lærere og pædagoger underviste på forskellige trin og i forskellige fag. Gruppeinterviewene med lærerne og pædagogerne foregik under casebesøgene, som blev gennemført i perioden 20. september – 12. oktober 2021.

3.2.4 Gruppeinterview med elever

Der er gennemført gruppeinterview med 4-6 elever fra hver skole. I alt deltog 26 elever. Gruppeinterviewet er kendetegnet ved, at interaktionen primært er mellem interviewer og deltagere. Under gruppeinterviewene gennemgik vi elevernes perspektiver på anden nedluknings- og genåbningsperiode, deres oplevelse af deres egen faglige udvikling og trivsel i perioden samt deres oplevelser af de igangsatte indsatser på skolen.

I udvælgelsen af elever var der fokus på at indsamle perspektiver fra en mangfoldig elevgruppe for at kunne belyse hvilke forskelle, der måtte være i forskellige elevgruppers oplevelser af perioden med nødundervisning og af de igangsatte indsatser. For at gøre interviewet trygt for eleverne var det som udgangspunkt elever fra den samme klasse, der indgik i gruppeinterviewene. EVA bad skolerne om at udvælge 4-6 elever, som de vurderede ville finde sig tilpas i en interviewsituation, og som til sammen repræsenterede variation ift. køn, tosprogede, fagligt stærke/svage, udadvendte/indadvendte mv.

Formålet med gruppeinterviewene var i henhold til undersøgelsesspørgsmålene at opnå dybdegående viden om elevernes oplevelse af nødundervisningen i anden nedluknings- og genåbningsperiode herunder deres refleksioner over periodens betydning for deres faglige udvikling og trivsel samt deres oplevelser af de igangsatte indsatser på skolerne. Interviewene blev gennemført på skolerne og havde en varighed af ca. 45 minutter. Gruppeinterviewene med eleverne foregik under casebesøgene, som blev gennemført i perioden 20. september – 12. oktober 2021.

Der blev brugt forskellige øvelser i løbet af interviewet for at få eleverne i gang med at tænke over deres svar og for at hjælpe dem med at formidle deres svar. Det har været vigtigt ikke mindst fordi eleverne har skullet tænke tilbage på, hvordan de har haft det i forbindelse med skolernes nedlukning og genåbning, som har ligget adskillige måneder tilbage i tiden. Der var bl.a. individuel skrivetid vha. post its og et refleksionsskema, som eleverne kunne bruge til at notere deres tanker på skrift inden drøftelse i gruppen. Som et eksempel herpå er et refleksionsskema, som eleverne fik mulighed for at notere deres tanker og refleksioner over deres oplevelse af at have lært mere, det samme eller mindre end de plejer. Formålet var at give eleverne tid til at tænke tilbage med henblik på efterfølgende drøftelse i gruppen. I Figur 1 vises fire typiske eksempler på udfyldte skemaer.

Eleverne fik at vide, at beskrivelserne af deres oplevelser af deres læring i løbet af covid-19-perioden kunne være på et helt overordnet plan, specifik ift. konkrete fag eller ift. andre aspekter af deres skolegang.

FIGUR 1

Elevers oplevelser af deres læring under covid-19-perioden

Udvalgte eksempler på elevers oplevet læring i og uden for fagene under covid-19-perioden

The figure displays four hand-drawn student responses to the question "Under Corona har jeg...". Each response is structured into a 2x2 grid with specific prompts for learning experiences.

- Top Left (Boy, 5th grade):**
 - lært mere end jeg plejer at lære i skolen (skriv evt. hvilke fag):** Engelsk
 - lært lige så meget som jeg plejer at lære i skolen:**
 - lært mindre end jeg plejer at lære i skolen (skriv evt. hvilke fag):** Dansk, Matematik
 - lært noget nyt, som jeg ikke plejede at lære i skolen (skriv hvad):** Hvordan man andre skærm instillinger. 😊
- Top Right (Girl, 9th grade):**
 - lært mere end jeg plejer at lære i skolen (skriv evt. hvilke fag):**
 - lært lige så meget som jeg plejer at lære i skolen:** Tysk, Dansk, Matematik
 - lært mindre end jeg plejer at lære i skolen (skriv evt. hvilke fag):** Idret, fysik, kemi, geografi, biologi, historie, IT og musik
 - lært noget nyt, som jeg ikke plejede at lære i skolen (skriv hvad):** dag v. mandage, kr. skandale, samfundsfag
- Bottom Left (Girl, 8th grade):**
 - lært mere end jeg plejer at lære i skolen (skriv evt. hvilke fag):**
 - lært lige så meget som jeg plejer at lære i skolen:** Dansk, Engelsk & Matematik
 - lært mindre end jeg plejer at lære i skolen (skriv evt. hvilke fag):** Tysk & historie
 - lært noget nyt, som jeg ikke plejede at lære i skolen (skriv hvad):** vi lærte jo en del på computeren
- Bottom Right (Boy, 9th grade):**
 - lært mere end jeg plejer at lære i skolen (skriv evt. hvilke fag):** Engelsk
 - lært lige så meget som jeg plejer at lære i skolen:** Dansk
 - lært mindre end jeg plejer at lære i skolen (skriv evt. hvilke fag):** matematik, fysik, musik, historie, samfundsfag, tysk
 - lært noget nyt, som jeg ikke plejede at lære i skolen (skriv hvad):** at planlægge min dag

Kilde: Elevøvelser ifm. gruppeinterview gennemført af konsulenter fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i efteråret 2021.

Note: Øverst til venstre: Dreng i 5. klasse; Øverst til højre: Pige i 9. klasse; Nederst til venstre: Pige i 8. klasse; Nederst til højre: Dreng i 9. klasse.

3.3 Kodning og analyse

De kvalitative data er forberedt til analyseprocessen ved at transskribere lydoptagelserne fra interviewene. Ved transskribering bevares informantens eget ordvalg, og der foretages en gengivelse af interviewet frem for en fortolkning. Dette gøres for at sikre så autentiske data som muligt.

De udskrevne interview er analyseret af de konsulenter, som har gennemført interviewene samt en konsulent, som kom med på projektet efter interviewene var foretaget og en juniorkonsulent, som begge har godt kendskab til projektet og datamaterialet. Analysen er foretaget ved brug af systematisk tematisk kodning. Tematikkerne er dannet med udgangspunkt i undersøgelsesspørgsmålene, interviewguidernes temaer samt de umiddelbare empiriske fund, der blev fastholdt i form af noter fra hvert skolebesøg. I analysen har der været fokus på at identificere både de mønstre, som går på tværs af materialet og på den variation, materialet indeholder.

I kodelisten anvendt på interviewene med lærere og pædagoger, skoleledere og skolechefer indgår for det første temaer om overordnede konsekvenser for elevernes faglige udvikling og trivsel. Herunder koder om status ved skoleårets start, refleksioner over begreberne 'læringstab' og 'fagligt efterslæb' og nye muligheder for læring og trivsel. I kodelisten for lærere, pædagoger og ledere indgår der ved disse temaer desuden koder om vurderingsgrundlag for elevernes faglige udvikling og trivsel, betydning af nødundervisning på skolen, særlige tiltag rettet mod afgangselever og undervisningens tilrettelæggelse under anden nedluknings- og genåbningsperiode. I kodelisten til skolechefinterviewene indgår der ved dette tema koder om kommunens rolle i vurderingen af elevernes faglige udvikling og trivsel.

For det andet indgår der et tema om de igangsatte indsatser og begrundelser for dem herunder koder om kortvarige indsatser, langvarige indsatser og specifikke indsatser i form af ekstra voksne. I kodelisten for skolechefinterviewene indgår der under dette tema desuden en kode om kommunens rolle ift. indsatserne. For det tredje indgår der et tema om frihedsgrader med koder om konvertering af alle UUV-timer, kompetencedækning, elevplaner og kvalitetsrapporter. For det fjerde indgår der koder om de politiske aftaler i et helikopterperspektiv herunder både midler til indsatser og frihedsgraderne. Det femte og sidste tema omhandler fremadrettede perspektiver. Her indgår der koder om fortsættelse af de igangværende indsatser og om andre faglige eller trivselsmæssige behov fremadrettet.

I kodelisten anvendt på elevinterviewene indgår temaer om undervisning i anden nedlukning og undervisning i anden genåbning herunder koder om elevernes beskrivelser og oplevelser af undervisningen, deres kontakt med klassekammerater, deres oplevelse af nedlukningens længde, deres eventuelle erfaringer med nødpasning på skolen samt deres trivsel og fællesskab i genåbningen. Derudover indgår der et tema om elevernes faglige udvikling under corona herunder koder om elevernes oplevelse af egen læring under corona. Herefter indgår der et tema om elevernes trivsel efter corona herunder koder om individuel trivsel og klassefællesskaber. Til sidst indgår der et tema om elevernes oplevelser af indsatser på skolerne herunder også deres oplevelser af frihedsgraderne. Under dette tema indgår der koder om elevernes beskrivelser af indsatser og elevernes oplevelser af indsatsernes betydning for deres faglige udvikling, trivsel og deres klassefællesskaber.

4 Spørgeskemaundersøgelse blandt grundskoleledere

Dette kapitel vedrører gennemførslen af en spørgeskemabaseret dataindsamling blandt grundskoleledere. Kapitlet beskriver hvordan spørgeskemaet er udviklet og udsendt, og beskriver undersøgelsens svarprocent samt repræsentativitetsanalyse. Teksten i dette kapitel baserer sig på og indrager tabeller fra et metodenotat, som Epinion har udarbejdet til EVA som dokumentation for spørgeskemaundersøgelsen på grundskoleområdet.

4.1 Spørgeskemaudvikling og pilottest

Spørgeskemaet blev udarbejdet af EVA's projektgruppe i perioden august-september 2021. Udviklingen af spørgeskemaet har taget udgangspunkt i viden fra de tidligere erfaringsopsamlinger (EVA 2021a, b) det indledende interview samt screeningsinterview i forbindelse med udvælgelsen af caseskoler til den kvalitative dataindsamling jf. afsnit 3.1. Spørgeskemaet rummer en række temaer i tråd med undersøgelsesspørgsmålene for erfaringsopsamlingen. Temaerne i skemaet er som følger:

- Indsatser igangsat som følge af covid-19-pandemien
- Fokus på anden nedluknings- og genåbningsperiode
- Sammenligning af de to nedluknings- og genåbningsperioder
- Status på elevernes faglige læring og trivsel.

Forud for spørgeskemaundersøgelsen blev spørgeskemaet pilottestet. Det overordnede formål med en pilottest er at gøre det muligt at indsamle data med færrest mulige måleproblemer. Konkret betyder det, at pilottestene skulle kvalificere spørgeskemaet og at sikre, at spørgsmålene blev forstået ensartet og i overensstemmelse med intentionen.

I pilotinterviewene blev spørgeskemaet gennemgået spørgsmål for spørgsmål, således at informanterne kom igennem alle dele af spørgeskemaet. I pilotinterviewene var der særligt fokus på at få afklaret, om spørgsmålene var forståelige og meningsfulde, om svarkategorierne var tilstrækkelige og gensidigt udelukkende, om spørgeskemaet forekom logisk og klart, samt om spørgeskemaet manglede vigtige aspekter.

Pilotinterviewene blev gennemført af EVA som telefoniske interview med fire grundskoleledere. Interviewene fordelte sig på tre folkeskoler og en privatskole. Der var desuden spredning på skolestørrelse og geografisk placering. Interviewene varede ca. 45 minutter, alt efter hvor mange kommentarer informanterne havde.

4.2 Udsendelsesgrundlag

Lederundersøgelsen er gennemført som en populationsundersøgelse blandt skoleledere på grundskoler. Populationen blev dannet på baggrund af et udtræk fra uddannelsesstatistik.dk ud fra følgende kriterier:

- **Enhedsart:** 'Afdeling (underordnet enhed)' og 'Institutioner uden enheder'
- **Institutionstype:** 'Folkeskoler' og 'Friskoler og private grundskoler'
- **Elevbestand:** Skolerne har som minimum elever på ét klassetrin i 1.-9. klasse. Således frasorteres 10. klasses centre og lignende.

Spørgeskemaundersøgelsen er udsendt til skoleledere. Kontaktoplysningerne (navn og e-mail) for grundskolernes ledere blev indhentet fra institutionsregisteret. Der blev ikke udsendt e-mails til skoleledere med manglende kontaktoplysninger i institutionsregisteret.

Nedenstående tabel viser undersøgelsens udsendelsesgrundlag fordelt på institutionstype.

TABEL 4.1

Udsendelsesgrundlag for ledere

Grundskoletype	Antal institutioner
Folkeskole	1156
Frie- og private skoler	530
Total	1686

4.3 Dataindsamling

Data er indsamlet i perioden fra den 5. oktober til og med d. 7. november 2021² ved følgende indsamlingsdesign:

- **E-mailinvitation:** Den 5. oktober 2021 er der blevet udsendt e-mailinvitationer med unikke web-links til 1.686³ skoleledere.
- **Første e-mailpåmindelse:** Den 12. oktober 2021 er der blevet sendt en e-mailpåmindelse ud til alle skoleledere, der endnu ikke havde deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, og som ikke havde frabedt sig at deltage.
- **Anden e-mailpåmindelse:** Den 26. oktober 2021 er der blevet sendt en e-mailpåmindelse ud til alle skoleledere, der endnu ikke havde deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, og som ikke havde frabedt sig at deltage.

² Den oprindelige dataindsamling var planlagt til at lukke i uge 43, men med henblik på at hæve antallet af besvarelser, blev den forlænget.

³ En folkeskole er efterfølgende fjernet fra datagrundlaget, da skolelederen meldte tilbage, at det var en 10. klasses skole, og at undersøgelsen derfor ikke var relevant for skolen.

- **Tredje e-mailpåmindelse:** Den 1. november 2021 er der blevet sendt en e-mailpåmindelse ud til alle skoleledere, der endnu ikke havde deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, og som ikke havde frabedt sig at deltage.
- **Første telefoniske påmindelser:** I perioden d. 26.-29. oktober 2021 er der blevet foretaget telefoniske påmindelser blandt de skoleledere, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelse
- **Fjerde e-mailpåmindelse:** Den 3. november 2021 er der blevet sendt en e-mailpåmindelse ud til alle folkeskoleledere, der endnu ikke havde deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, og som ikke havde frabedt sig at deltage. Denne påmindelse er den sidste påmindelse, som skolelederne modtog.
- **Sidste telefoniske påmindelser:** I perioden d. 4.-5. november 2021 er der blevet foretaget telefoniske påmindelser blandt de folkeskoleledere, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelse.

4.4 Svarprocenter

Der er gennemført 751 besvarelser og dermed opnået en samlet svarprocent på 45 % blandt skolelederne. Tabellen nedenfor viser det opnåede antal besvarelser og svarprocenter fordelt på skoletype.

TABEL 4.2

Samlede svarprocenter for ledere

Skoletype	Udsendelsesgrundlag	Svar	Svarprocent
Folkeskole	1155	480	42 %
Frie- og private skoler	530	271	51 %
Total	1685	751	45 %

4.5 Repræsentativitet

I tabellen nedenfor undersøges repræsentativiteten af data for de deltagende grundskoler i lederundersøgelsen. Dette gøres ved at sammenholde fordelingerne blandt besvarelserne med fordelingerne i populationen på institutionsniveau på udvalgte parametre. Afvigelsen mellem disse vises i procentpoint med angivelse af om denne er signifikant.

Repræsentativiteten undersøges i forhold til følgende parametre. Oplysningerne er udtrukket fra uddannelsesstatistik.dk:

- Skoletype (Folkeskoler og Friskoler og private grundskoler)
- Geografi (Region)
- Størrelse (målt som elevbestand)
- Andel elever med anden etnisk herkomst
- Afgangskarakter.

TABEL 4.3

Repræsentativitetsanalyse på institutionsniveau for ledere på grundskoler

BaggrundsvARIABLE		Population		Besvarelser		Afvigelse
		Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Institutions-type	Folkeskoler	1155	69 %	480	64 %	-5*
	Friskoler og private grundskoler	530	31 %	271	36 %	+5
Region	Region Hovedstaden	380	23 %	175	23 %	+1
	Region Midtjylland	411	24 %	175	23 %	-1
	Region Nordjylland	211	13 %	96	13 %	0
	Region Sjælland	272	16 %	119	16 %	0
	Region Syddanmark	411	24 %	186	25 %	0
Skolestørrelse	Under 125 elever	311	18 %	139	19 %	0
	125-249 elever	398	24 %	192	26 %	+2
	250-500 elever	454	27 %	199	26 %	0
	Over 500 elever	522	31 %	221	29 %	-2
Andel anden etnisk herkomst end dansk	0 %	345	20 %	160	21 %	+1
	1-6 %	365	22 %	179	24 %	+2
	6-15 %	439	26 %	198	26 %	0
	Over 15 %	339	20 %	136	18 %	-2
	Uoplyst	197	12 %	78	10 %	-1
Karaktergennemsnit (afgang)	Under 6,7	116	7 %	48	6 %	0
	6,7-7,2	141	8 %	59	8 %	-1
	7,2-7,8	306	18 %	126	17 %	-1
	Over 7,8	578	34 %	283	38 %	+3
	Uoplyst ⁴	544	32 %	235	31 %	-1
Total		1685	100 %	751	100 %	

Kilde: Metodenotat for spørgeskemaundersøgelse på grundskoleområdet udarbejdet af Epinion.

Note: *Signifikant afvigelse ved alphaniveau: $p < 0,05$.

Overordnet er data repræsentativt på alle undersøgte parametre undtagen institutionstype, hvor der er en mindre underrepræsentation af folkeskoler ift. privatskoler/friskoler (fem procentpoint) i besvarelsesgrundlaget sammenlignet med populationen.

4 544 skoler i populationen er registreret som "uoplyst" under karaktergennemsnit i uddannelsesstatistik.dk.

4.5.1 Afprøvning af vægte i data

På baggrund af resultaterne i forrige afsnit, har vi afprøvet betydning af vægtning af data ud fra institutionstype. Vi har valgt en tilgang, hvor vi har undersøgt betydningen af vægtning for væsentlige analyseresultater, som indgår i rapporten.

Konkret har vi konstrueret en vægt, der er defineret på baggrund af populationsandelen af henholdsvis folkeskoler og frie- og private skoler. Således får hver respondent en vægtværdi med det formål at udligne forskelle mellem de to institutionstyper blandt besvarelserne, således at besvarelser fra folkeskoler i stikprøven tildeles større vægt end besvarelser fra frie- og private grundskoler. Tabellerne nedenfor giver et par eksempler på sammenligninger mellem vægtede og uvægtede data.

TABEL 4.4

Har I igangsat, eller planlægger I at igangsætte følgende indsatser til at styrke elevernes læring og trivsel, som følge af covid-19-pandemiens konsekvenser? To fagprofessionelle i undervisningen (fx to-lærerordning, to-voksenordning, co-teaching, ekstra støtte til klassen)

	Uvægtet		Vægtet		Difference
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Ja, er igangsat og afsluttet	93	12 %	91	12 %	0
Ja, igangsat og er stadig i gang	535	71 %	543	72 %	-1
Ja, vi planlægger at igangsætte inden udgangen af året	27	4 %	27	4 %	0
Nej, er ikke igangsat planlagt at igangsættes	96	13 %	91	12 %	+1
Total	751	100 %	751	100 %	

Kilde: Metodenotat for spørgeskemaundersøgelse på grundskoleområdet udarbejdet af Epinion.

TABEL 4.5

Har I igangsat, eller planlægger I at igangsætte følgende indsatser til at styrke elevernes læring og trivsel, som følge af covid-19-pandemiens konsekvenser? Gruppebaseret undervisning uden for klassen (fx kaldet intensive læringsforløb eller turboforløb mv.)

	Uvægtet		Vægtet		Difference
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Ja, er igangsat og afsluttet	100	13 %	99	13 %	0
Ja, igangsat og er stadig i gang	266	35 %	269	36 %	0
Ja, vi planlægger at igangsætte inden udgangen af året	46	6 %	46	6 %	0
Nej, er ikke igangsat planlagt at igangsættes	339	45 %	337	45 %	0
Total	751	100 %	751	100 %	

Kilde: Metodenotat for spørgeskemaundersøgelse på grundskoleområdet udarbejdet af Epinion.

TABEL 4.6

Har I igangsat, eller planlægger I at igangsætte følgende indsatser til at styrke elevernes læring og trivsel, som følge af covid-19-pandemiens konsekvenser? Individuel undervisning af enkelte elever uden for klassen

	Uvægtet		Vægtet		Difference
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Ja, er igangsat og afsluttet	81	11 %	80	11 %	0
Ja, igangsat og er stadig i gang	327	44 %	324	43 %	0
Ja, vi planlægger at igangsætte inden udgangen af året	21	3 %	20	3 %	0
Nej, er ikke igangsat planlagt at igangsættes	322	43 %	327	44 %	-1
Total	751	100 %	751	100 %	

Kilde: Metodenotat for spørgeskemaundersøgelse på grundskoleområdet udarbejdet af Epinion.

TABEL 4.7

Har I igangsat, eller planlægger I at igangsætte følgende indsatser til at styrke elevernes læring og trivsel, som følge af covid-19-pandemiens konsekvenser? Tvær- eller flerfaglige undervisningsforløb

	Uvægtet		Vægtet		Difference
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Ja, er igangsat og afsluttet	63	8 %	61	8 %	0
Ja, igangsat og er stadig i gang	310	41 %	310	41 %	0
Ja, vi planlægger at igangsætte inden udgangen af året	50	7 %	50	7 %	0
Nej, er ikke igangsat planlagt at igangsættes	328	44 %	329	44 %	0
Total	751	100 %	751	100 %	

Kilde: Metodenotat for spørgeskemaundersøgelse på grundskoleområdet udarbejdet af Epinion.

TABEL 4.8

Hvilken positiv eller negativ betydning har **hele** covid-19-pandemien (begge nedluknings- og genåbningsperioder i 2020 og 2021), haft for følgende elevgruppers **læringsudbytte**? Den samlede elevgruppe

	Uvægtet		Vægtet		Difference
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Meget negativ betydning	54	7 %	53	7 %	0
Lidt negativ betydning	471	63 %	469	62 %	0
Hverken negativ eller positiv betydning	138	18 %	139	19 %	0
Lidt positiv betydning	33	4 %	33	4 %	0
Meget positiv betydning	7	1 %	7	1 %	0
Er ikke i stand til at vurdere	39	5 %	41	5 %	0
Ikke relevant	9	1 %	9	1 %	0
Total	751	100 %	751	100 %	

Kilde: Methodenotat for spørgeskemaundersøgelse på grundskoleområdet udarbejdet af Epinion.

TABEL 4.9

Hvilken positiv eller negativ betydning har **hele** covid-19-pandemien (begge nedluknings- og genåbningsperioder i 2020 og 2021), overordnet set haft for følgende elevgruppers individuelle **trivsel i skolen**? Den samlede elevgruppe

	Uvægtet		Vægtet		Difference
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Meget negativ betydning	59	8 %	59	8 %	0
Lidt negativ betydning	451	60 %	447	60 %	0
Hverken negativ eller positiv betydning	172	23 %	173	23 %	0
Lidt positiv betydning	27	4 %	28	4 %	0
Meget positiv betydning	2	0 %	2	0 %	0
Er ikke i stand til at vurdere	33	4 %	35	5 %	0
Ikke relevant	7	1 %	7	1 %	0
Total	751	100 %	751	100 %	

Kilde: Methodenotat for spørgeskemaundersøgelse på grundskoleområdet udarbejdet af Epinion.

Som det fremgår af tabellerne er der minimale eller ingen forskelle mellem vægtet og uvægtet besvarelser. Vurderingen er derfor, at det ikke er nødvendigt at vægte data. Resultaterne er derfor gengivet uvægtede i rapporten.

Metodebilag A: Erfaringsopsamling: Elevernes læring og trivsel i grundskolen under covid-19-pandemien

© 2022 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7182-605-0

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk